

характеризується загострення кризових процесів в галузі. Технологічна деградація як результат низького рівня інноваційної активності, втрата інвестицій та кваліфікованого персоналу в умовах погіршення обсягових показників роботи галузі призвели до погіршення рівня економічної безпеки підприємств залізничного транспорту і втрати конкурентних позицій на ринку перевезень. Розкритий механізм управління економічною безпекою підприємств залізничного транспорту враховує стратегічні завдання розвитку галузі та визначає інструментарій протидії існуючим наразі загрозам і ризикам функціонування залізничного транспорту, що в сукупності сприятиме забезпеченню розвитку і підвищенню конкурентоспроможності українських залізниць на внутрішньому і зовнішньому ринках транспортно-логістичного обслуговування.

[1] Дикань В.Л. Специфические особенности системы обеспечения экономической безопасности железнодорожного транспорта / В.Л. Дикань, И.В. Воловельская // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. – 2016. № 16. – С. 63-66.

УДК 658(477)

**ДЕРЖАВНІ ОРІЄНТИРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНВАЙРОНМЕНТАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ
GOVERNMENT GUIDANCE ON THE PROMOTION
ENVIRONMENTALNI ENTERPRISE SECURITY**

*докт. екон. наук О.В. Дикань¹,
докт. наук з держ. упр. В.В. Наконечний²,
канд. екон. наук М.А. Мащенко³, канд. екон. наук О.М. Кліменко³,
канд. екон. наук Г.В. Обруч¹*

¹Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

²Департамент економіки і міжнародних відносин Харківської обласної
Державної Адміністрації

³Харківський національний економічний університет ім. Семе́на Кузне́ця

***D. Sc. (Econ.) O.V.Dykan¹, D. Sc. (PA) V.V. Nakonechnyy²,
PhD (Econ.) M.A. Mashchenko³, PhD (Econ.) O.M. Klimenko³,
PhD (Econ.) H.V. Obruch¹***

¹Ukrainian State University of Railway Transport (Kharkiv)

²Department of Economics and International Relations of the
Kharkiv Regional State Administration

³Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

Інвayронментальна безпека підприємства характеризує стан захищеності підприємства та навколишнього середовища, що дозволяє

Вісник економіки транспорту і промисловості № 66, Додаток, 2019

зберігати стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз, забезпечує здатність до вирішення проблем збалансованого розвитку підприємства та поліпшення стану навколишнього середовища, сприяє реалізації національних концепцій соціально-еколого-економічного розвитку та механізмів його забезпечення. Разом з цим соціально-економічний розвиток має не тільки позитивні наслідки: з ним пов'язано виникнення гострих екологічних проблем та проблем організації й реалізації соціально-еколого-економічної взаємодії, вирішення який знаходиться у тісному взаємозв'язку зі змінами тенденцій природоємного характеру розвитку господарювання без виключення в усіх галузях національної економіки.

Важливим є своєчасне визначення найбільших загроз і ризиків для безпечного життя людства. Необхідний всебічний аналіз і оцінка всіх процесів, пов'язаних з національною безпекою України. Несприятливі умови навколишнього середовища і здійснення запобіжних заходів в області екологічної безпеки вимагають належних юридичних, інституційних та інших заходів. Відомо, що комплексна дія соціальних, економічних, екологічних та інших чинників погіршує здоров'я людини та негативно впливає на демографічну ситуацію в країні в цілому. На сучасному етапі необхідним є запобігання глобальної екологічної катастрофи, причинами якої є збільшення матеріальних потреб людей, розширення економічної активності і, таким чином, підвищення впливу людської діяльності на навколишнє середовище. В результаті глобальне забруднення навколишнього середовища, зміна клімату, збільшення кількості техногенних катастроф. У контексті глобальної глобалізації екологічний та економічний розвиток суспільного життя людства вимагає визнання існування проблем збереження та раціонального використання природних ресурсів, і водночас вимагає постійного забезпечення гармонії динаміки їх існування. Реалізація механізму стійкого розвитку з'єднує воедино людину (населення), виробництво (економіку) і природу. Тому в сучасному господарюванні поряд із соціальними, технічними й економічними розглядаються екологічні завдання, які повинні задовольняти умовам збереження екологічної рівноваги.

Саме тому у забезпеченні інвайронментальної безпеки державі відводиться одна з основних ролей. У формі непрямого впливу держава формулює систему стимулів щодо створення мотиваційних умова раціональної соціально-еколого-економічної діяльності (ефективна податкова, фінансово-кредитна, цінова, соціальна й екологічна політика). Пряме державне регулювання забезпечує законодавчо-правові основи практичної реалізації всіх аспектів соціально-еколого-економічної діяльності підприємств. При цьому державні орієнтири забезпечення

інвайронментальної безпеки підприємств спрямовані на реалізацію концепції та механізмів сталого розвитку.

Основними завданнями держави щодо забезпечення інвайронментальної безпеки повинні бути: обґрунтування вибору й прийняття рішень у відношенні обмежених ресурсів природи і якості навколишнього природного середовища як специфічного суспільного блага; оцінка й зіставлення витрат і результатів у природоохоронній сфері, обґрунтування критеріїв і показників ефективності природоохоронних заходів; аналіз ринкового впливу на екологічну сферу; облік зовнішніх екологічних ефектів (екстерналій); розробка методів оцінки економічного збитку від забруднення природного середовища; розробка моделей соціально-економічного розвитку, що задовольняють вимогам екологічної безпеки.

Таким чином, пріоритетними напрямками інвайронментальної безпеки повинні бути: ресурсозберігаюча спрямованість використовуваних у виробництві технологій у всіх галузях промисловості, зменшення ресурсоемності виробництва; створення єдиної системи екологічного моніторингу; зменшення рівня забруднення навколишнього середовища по всій країні до екологічних та санітарних норм; поглиблення співпраці з світовою спільнотою у вирішенні екологічних проблем; розвиток екологічної освіти, культури та системи підготовки населення; попередження та ліквідація екологічних катастроф, стихійних лих, наслідків надзвичайних ситуацій та аварій; розвиток науково-технічного потенціалу у галузі екології; прискорений розвиток виробництв, які здатні підвищити експортний потенціал; вдосконалення правового механізму регулювання взаємодії органів державної влади на всіх рівнях; поліпшення інвестиційної привабливості; поліпшення бізнес-клімату; забезпечення енергетичної незалежності; ефективна кадрова політика в еколого-економічній сфері; формування стійкої системи національних цінностей і інтересів в еколого-економічній сфері.